

Una justícia escrita o de valors?

Moltes vegades es qüestiona la necessitat de la justícia, concretament la seva forma i com s'ha de dur a terme. És a dir, cal que tot estigui perfectament dictat per unes lleis i normes o hi ha alguns aspectes que per si mateixos ja haurien de ser entesos i que per tant no necessiten ser redactats i divulgats? Cal que tot estigui controlat per la justícia o les persones han de ser capaces d'arribar a un acord més natural? Vivim envoltats de normes, i molts cops ens queixem d'elles perquè frenen la nostra llibertat, creativitat i felicitat. Ens queixem pel senzill fet de parlar o perquè realment tantes normes estant destruint la capacitat d'actuar segons uns valors que com a persones amb la capacitat de raonar haurien de formar part de la justícia per si sols, sense cap necessitat de papers escrits amb segells de reis, presidents i organitzacions.

Una societat és com una gran família, i a tota família hi ha unes normes de conducta que cal dur a terme. Però algunes d'aquestes normes no s'han de dir en veu alta per fer-les entendre, ja que tothom sap que hi són, perquè són necessàries per conviure com per exemple, ajudar a preparar la taula. A ningú, o gairebé ningú, li ve de gust fer-ho però a mesura que ens fem grans i que comencem a raonar, ens adonem que tothom ho ha de fer perquè si no, no podríem parlar d'una família justa els uns amb els altres. Però també hi ha una sèrie de normes que a vegades s'han de posar per escrit, ja sigui un horari de jocs pels més menuts de la casa o uns horaris d'arribada pels més joves. En definitiva hi ha algunes coses que es donen per suposades i d'altres. Quan aquest equilibri natural es trenca llavors és quan algú, en aquest cas els pares, ha d'intervenir i posar ordre.

Si aquesta família la passem a gran escala, els fills serien els ciutadans i els pares les forces de l'ordre, policia i jutges. Les normes que s'implanten serien les lleis, tot i que amb una diferència. Aquí no hi ha res que es pot donar per suposat, ja que és lògic que a mitja nit no es pot posar la música alta, però es necessita una normativa que ho afirmi. I per què es necessita? Perquè hi ha ciutadans que posen la música alta a mitja nit, que incompleixen la llei, desobeeixen les normes i que per tant no són justos amb els altres, no respecten el dret a descansar. Perquè si els seus veïns respecten les normes, ells també ho haurien de fer.

Quan això passa és perquè aquestes normes que tots haurien d'extreure a partir del raonament, no es poden aconseguir per tothom. Això s'hauria d'haver ensenyat des de petits, i no només dient "*Perquè ho diu la normativa*", sinó dient que s'ha de fer "*Per respecte i justícia als altres*". Llavors potser el fet de normativitzar tots els detalls de la nostra vida ens ha tornat més injustos amb la resta. Perquè d'aquesta manera s'abandona l'educació dels valors que es substitueix per l'educació per obligacions.

És clar que els valors canvien segons la societat on ens trobem, i aquí és on ha d'intervenir la justícia pròpiament dita. Aquí és on apareixen les lleis que fan que aquests valors no atemptin contra la vida, que és un dels elements més importants que cal respectar. S'han d'establir uns valors que puguin servir per tothom en general, perquè al final no és important si una persona és d'una gran ciutat o d'un poble petit, d'un alt càrrec directiu o d'una feina mal pagada, al final, tot es redueix a una persona davant una altra persona que mereix el mateix

tracta, mereix justícia. I una part d'aquesta apareixerà en lleis, perquè en una comunitat tan gran i variada són necessàries, però també en valors. Valors que han de ser iguals per tothom, valors com ara el respecte, el dret a decidir i el dret a opinar i ser escoltat.

Les lleis, per tant, no han de formar tota la justícia, sinó una part d'ella. Aquella part que pot ser vista de moltes maneres diferents i que necessita establir un model o uns passos a seguir per assegurar que ningú en surti perjudicat. Però també hi ha d'haver una part implícita, una part de valors amb què tothom ha de créixer per ser una mica més independents. Més independents d'aquesta necessitat de justícia escrita i oficial que la societat d'avui en dia és cada vegada més dependent. És una tasca dura i tota la gent que treballa per la justícia té molta feina per endavant, però si sabem implantar valors a les bases de la societat canviarà la nostra necessitat i el nostre ús de la justícia actual a una de més eficaç, ja que la justícia es podrà ocupar dels conflictes més importants i no d'aquells que amb una educació de valors, és a dir aquells que per naturalesa no haurien de ser un problema. I d'aquesta manera, aquests problemes no ocuparan ni espai ni temps.

Portar a terme aquesta tasca és feina de tots, no només dels governants que fan les lleis, sinó també de totes les persones que han de seguir-les com cal. Cada persona fa una petita acció que ajuda a crear l'acció global de dur a terme la justícia tal i com cal.

Moltes gràcies.

PAULA BUDÓ ROSA

INSTITUT MONTILIVI